

SOCIOLOŠKE TEORIJE

1.) FUNKCIONALISTIČNA TEORIJA

Izhaja iz predpostavke, da je družba sistem sestavljen iz večih podsistemov. Vsak od podsistemov opravlja svojo funkcijo (nalogo), da sistem kot celota lahko deluje. Primer: družina (v njej se rojevajo otroci, ki se socializirajo ter postanejo del družbe v kateri so odrasli); policija (družba brez nje ne bi mogla normalno delovati); zdravstvene ustanove

Predhodnik te teorije je bil HERBERT SPENCER (1820- 1903). Družbo je primerjal z živim organizmom. Tako kot vsak organ opravlja svojo funkcijo, tako v družbi vsak del opravlja svojo nalogo. Če propade en organ propade cel organizem. To ni čisto res, saj družba recimo brez vojske ne bi propadla, ker ta ni vitalni del družbe.

KLJUČNI POJMI: sistem

funkcija

konsenz (soglasje)

integracija (povezanost)

red & urejenost

2.) KONFLIKTNA TEORIJA

Ena od konfliktnih teorij je marksistična (po Karlu Marx-u)

Po tej teoriji je izvor konfliktov v družbi privatna lastnina produkcijskih (proizvedenih) sredstev. To so sredstva s katerimi se proizvajajo določene dobrine oziroma vrednosti (tovarne strojev).

Ko so ljudje živeli v praskupnostih so imeli skupno lastnino produkcijskih sredstev (prakomunizem)- primer: Indijanci lovijo bizone, ki so last vseh.

Ko se pojavi presežni produkt in privatna lastnina produkcijskih sredstev, se ljudje začnejo deliti v dva razreda. En razred ima produkcijska sredstva v lasti, drugi pa z njimi dela.

RED / OBDOBJE	BOGATI	REVNI
sužnjelastništvo	sužnjelastniki	sužnji
srednji vek	fevdalci	tlačani
moderna kapitalistična družba	kapitalisti (boržuji)	delavci (proletarci)

Med tema dvema razredoma je prisoten KONFLIKT, ker si lastniki produkcijskih sredstev lastijo PRESEŽNO VREDNOST ali PROFIT.

PRESEŽNA VREDNOST: primer: v tovarni vozil v Novem mestu naredijo 500 Cliotov na dan, delavci delajo 8 ur na dan. Ko avtomobile prodajo dobijo denar, s katerim plačajo stroške, denar, ki ostane gre k lastniku produkcijskih sredstev.

Če hočemo odpraviti izkoriščanje ljudi, moramo ukiniti privatno lastnino produkcijskih sredstev, tako da postanejo skupna last (kolektivna). Do tega pride z revolucijo- odvzeti je treba produkcijska sredstva, ki tako postanejo last vseh ljudi, ki delajo- pride do nacionalizacije produkcijskih sredstev in s tem je KONEC IZKORIŠČANJA!!!

Brezrazredna komunistična družba je nastala tako, da so bogatim (npr. lastnikom tovarn) vse pobrali in se je vse nacionaliziralo. Danes živimo v kapitalistični družbi, ki jo sestavljajo na eni strani bogati, na drugi pa revni (vmes pa je še vmesni sloj).

V praskupnosti ni bilo privatne lastnine, potem ko pa se je pojavila je prišlo do konfliktov. Lastnik ima delavce za sužnje. Kapitalizem se lepo vidi v ZDA.

3.) INTERAKCIONISTICNA TEORIJA

Predhodnik te teorije je bil Max Weber. Ljudje preko interakcij ali medsebojnega delovanja oblikujejo družbo. Zato ta teorija proučuje vsakodnevno življenje ljudi.